



Kazetaritzari gerra



DAVID BOU
KAZETARIA

Vladimir Putinek Ukrainaren aurka abiatutako “operazio militar bereziaren” hasiera gisa pasako da historiara 2022ko otsailaren 24a. Ez zaitezte beldurtu, autokrata errusiarraren eufemismo berbera erabili dut momentuotan altzairuzko oihal berriaren alde batean eta bestean libratzen ari den guda komunikatiboa oso ondo adierazten duen adibidea delako.

Ez naiz ni izango gerra berri honen inplikazioak klabe geopolitiko eta ekonomikoan aztertuko dituen, horretarako badaude egiazko adituak eta pandemiaren beherakadarekin gairik gabe gertzen ari ziren iritziemale-orojakile korroa. Errelatoagatik eta iritzi publikoaren kontrolagatik gauzatzen ari den bataila da esanguratsuena iruditzen zaidana.

Europako Batasunak (EB) Errusiaren aurkako neurri eta zigor paketea iragarri zuen, eta horien artean zegoen Russia Today eta Sputnik hedabideen emisioen debekua European, baita beren sare sozialetako eta hedapen plataformetako kontu printzipalen blokeoa ere. Maila komunitarioan aurrekaririk ez duen erabakia da, eta zuzen egiten dio eraso informatzeko eskubideari eta adierazpen askatasun eskubideari, propio egindako hedabideen zentsurari atea irekiz.

Egun batzuk beranduago, Josep Borrell EBko Atzerri Gaietarako goi ordezkariak Bruselatik iragarri zuen desinformazio kanpainetan inplikaturik zeuden aktoreak zigortzeko marko batean la-

Hortxe gaude batzuk,
zentsura kritikatzin,
iturri guztiak irakurri
eta sinesgarritasuna
nori eman geure kabuz
erabaki nahi dugula
defendatzin

nean ari zela. “Demokrazia informazioa erregaitzat duen sistema da”, zioen. Eta nik galdetzen dudana da: nork erabakiko du zer den egia eta zer gezurra?

Moskutik iristen diren berriek ere ez dakarte baikortasunerako gonbitik. Mundu osoko hedabide nagusietako kazetariak herrialdea utzi dute Putinek lege berri bat sinatu ostean, zeinak hamabost urte arteko espetze zigorrak ezartzen dituen “albiste faltsuak” zabaltzeagatik. Era berean, hedabide independenteak blokatuak izan dira, baita Facebook, Instagram eta Twitter bezalako sare sozialak ere.

Panorama samingarri horri gehitu behar zaio lekuan bertan lanean ari diren kazetarien hilketa, Brent Renaud estatubatuarrena kasu; 2014an Donbasseko gerra hasi zenetik hildako guxtienez hamar kazetarien zerrenda tragikoa handiagotu du Renaudek. Nola ez,

nire egiten ditut Hibai Arbide erreportariaren hitzak: “Kazetarien heriotzak ez dira gainontzekoenak baino garrantzitsuagoak, baina kamerarik gabe gerrak okerragoak dira mundu guztiarentzat”.

Preseski horregatik, jasanezina da ogibideko zati handi baten isiltasuna Polonian Pablo González atxilotu ondoren. González kazetaria da, eta inolako frogarik aurkeztu gabe leporatu dioten arren “espioitza”, inkomunikaturik dago espetxean, Espainiako Gobernuaren gelditasunaren aurrean –“kolaborazioarekin” ez esateagatik–.

Bien bitartean, hedabideek “korrespontsal” edo “ordezkari berezi” gisa aurkeztu dituzte hamarnaka freelance kazetari, baina beren kabuz egin behar diete aurre estaldura gastuei, lau txakur txikiren truke bizia arriskatu. Profesional zintzoak enkargurik gabeko axolagabe artean, zeintzuk gatazka eremu batera bidaiatzen duten beharrezko jakintzarik eta ezer berriren ekarpena egiteko aukerarik gabe, kaltetutako biztanleriaren baliabide urriak xahutzen dituzten bitartean sare sozialetako *like* eskukada baten truke.

Usteltasun horrek guztiak Arthur Ponsonby politikari ingelesaren esaldi ezaguna berresten du: “Gerra deklaratzin denean, egia da lehenbiziko biktimia”. Eta hortxe gaude batzuk, zentsura kritikatzin, iturri guztiak irakurri eta sinesgarritasuna nori eman geure kabuz erabaki nahi dugula defendatzin. ●